

Citace záznamu

Ondřej Jakubec, Lucia Krajčířová, Jana Waisserová, Státní zámek Kratochvíle, Malý zlatý pokoj („Druhý pokoj zlatý“), *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/954>, vyhledáno 29. 4. 2024.

Státní zámek Kratochvíle, Malý zlatý pokoj („Druhý pokoj zlatý“)

Číslo záznamu: 954

Bližší určení díla: dekorativní štuková výzdoba sálu

Památkově chráněno, č. úskp: 42162/3-3707

Umístění: pokoj na 1. patře, severní část

Datace: 1589-1590

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj (Jana Waisserová 2022)

Anotace

Štukové dekorace rožmberské vily Kratochvíle, vzniklé kolem roku 1590, představují jedinečný doklad komplexní interiérové dekorace pozdně renesančního příležitostného sídla. Odráží nejen vysoký umělecký standard, propojení s architekturou i dalšími uměleckými druhy, zvláště malbami, ale především vyjadřují vysoké nároky stavebníka – Viléma z Rožmberka, nejvyššího purkrabího Českého království (†1592). Štukové dekorace signoval Antonio Melano ze severoitalského Arogna (†1594?). Částečně polychromované a zlacené dekorace prošly komplexním restaurováním v letech 2006–2009.

Abstract

The stucco decorations of the Rosenbergs' villa Kratochvíle, created around 1590, represent a unique example of the complex interior decoration of a late Renaissance country house. They not only reflect the high artistic standard, the connection with architecture and other art forms, especially paintings, but above all they express the high demands of the builder – Vilém of Rosenberg, the highest purgrave of the Bohemian Kingdom (†1592). The stucco decorations were signed by Antonio Melano from Arogno in northern Italy (†1594?). The partially polychrome and gilded decorations were restored in 2006–2009.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Jihočeský kraj	Prachatice (okres)	Netolice	Netolice
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Petrův Dvůr 5		49.059093103501, 14.168210599611	

Technika štuky	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
vytlačovaný a otiskovaný štuk doplňený o polychromii a zlacení	Základ tvoří hrubší jádro z vápenné malty s tmavším okrovým zabarvením a nižším obsahem vápna. Modelační čistě vápenný štuk (intonaco) má bělavý až naředlý tón. Pojivem jádrové i intonacové hmoty je čistě nedolomitizované vápno, původem z krystalického vápence. V jádrové omítkě s říčním pískem se nachází, kromě velmi malých úlomků dřeva, uhlí a cihly, také jílové minerály a železné okuje. Ve hmotě vápna se nacházejí poměrně velké pojivové částice (2–5 mm) a nedopaly v podobě krystalického vápence. Převládající složkou plniva jsou kalcitová zrna, tedy různé druhy drčených mramorů a vápenců jak čistých, tak dolomitických. Plnivo je extrémně jemné, tříděné do velikosti zrn do 1 mm a s velkým podílem prachových částic (kolem 0,05 mm) a jemnou frakcí železných okují. Vysokou pevnost způsobuje kromě výpalu z mramoru také vysoký podíl pojivové složky. V jádrové omítkě se pohybuje v poměru 1 : 2 (pojivo : plnivo), v bílé štukové hmotě je poměr až 1 : 1.	zlacení (stávající stav) Zlacení akcentů detailů ornamentálních částí je provedené technikou kladení zlatých plátků na bílkovinný transparentní lep nanesený na pigmentovaný podklad okrového odstínu a obsahující pigmenty olovnaté běloby a žlutého okru. Štuk byl v místě předpokládaného zlacení izolován tenkou, pravděpodobně šelakovou, transparentní vrstvou. Polychromie má spíše charakter lokálního kolorování červenými tóny s obsahem pigmentu minia.	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Malý zlatý sál (či pokoj, dle inventářů „Druhý pokoj zlatý“) patřil k nejreprezentativnějším prostorům na Kratochvíli. Tvořil se sousední místností apartmánovou jednotku soukromých pokojů Viléma z Rožmberka koncipovaných v duchu italského renesančního *studiola*. Velký prostor je věnován moralizujícím nástěnným malbám Georga Widmana a jeho dílny, jež představují scény z cyklu vlády žen nad muži. Součástí nástěnné malířské výzdoby tvoří také mytologické a žánrové postavy na stěnách. Štuky jsou zde redukovány na dekorativní lišty rámuující plochu valené klenby i vymezující pole pro nástěnné malby a také figurální pole malovaná při hranách lunet. Jejich plochy zdobí vedle obligátních motivů perlovce a akantu především bohaté řetězce rozet v podobě pětilístých růžic s červenou polychromií, reprezentující rodovou erbovní figuru Rožmberků. Exkluzivitu kompaktně a komplexně vyzdobené místnosti umocňoval vysoký podíl zlacených prvků a polychromování štuků.

Historické zásahy / opravy

1952–1953: očištění od nátěrů a restaurování (Alois Kabeš, Rudolf Tintěra)
2006–2009: Projekt "Renesance renesance" – restaurování všech interiérů vily, rehabilitace doloženého zlacení (Jan Brabec, Kateřina Krhánková, Jana Waisserová, Martin Zmeškal, ad.)

Literatura

Václav Bůžek – Ondřej Jakubec, *Kratochvíle posledních Rožmberků*, Praha 2012.
Milena Hajná, *Zámek Kratochvíle*, České Budějovice 2011.
Ondřej Jakubec, Kratochvíle, in: Michal Konečný (ed.), *Na věčnou paměť, pro slávu a vážnost. Renesanční aristokratická sídla v Čechách a na Moravě ve správě Národního památkového ústavu*, Kroměříž 2017, s. 307–331.
Ondřej Jakubec, The Villa Kratochvíle in Bohemia. Imagery, Senses and Meaning in Vilém of Rožmberk's Aristocratic Hunting Lodge, in: Barbara Arciszewska (ed.), *The Early Modern Villa. Senses and Perceptions versus Materiality*, Warsaw 2017, s. 155–170.
Petr Kindlmann, Nově nalezené předlohy ke štukům a nástěnným malbám vily Kratochvíle, *Památky jižních Čech* 4, 2013, s. 63–80.
Jarmila Krčálová, *Renesanční stavby Baldassara Maggiho v Čechách a na Moravě*, Praha 1986, s. 30–39.
Jana Zapletalová, Štukatér Antonio Melana a migrace umělců z Arogna, *Zprávy památkové péče* 80, 2020, č. 3–4, s. 271–281.

Autoři záznamu

Ondřej Jakubec, Lucia Krajčířová, Jana Waisserová

Datum poslední změny

15.5.2023

Fotodokumentace současného stavu

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail výzdoby lunet (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail výzdoby lunet (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail výzdoby lunet (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail výzdoby lunet (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail (Jana Waisserová, 2022)

Kratochvíle, zámek, Malý zlatý pokoj, detail (Jana Waisserová, 2022)